

Oorzaak bijensterfte gevonden

C. Havermans

Eind maart constateerde men in Zundert en Rijsbergen bij een tiental imkers een grote bijensterfte. Na maandenlang onderzoek en speurwerk, en mede door een goede samenwerking van imkers, de Algemene Inspectie Dienst (AID), de Ambrosiushoeve en de Bond van bijenhouders van de NCB heeft men de schuldigen kunnen achterhalen. Door de AID van het Ministerie van Landbouw is aan de fabrikant van het landbouwbestrijdingsmiddel 'Condor' en de kweker die het middel gebruikte bij de teelt van skimmia's een proces-verbaal uitgedeeld.

De materiële schade, dode bijen en ramen met voedsel die vergiftigd waren en vernietigd moesten worden, is zeer hoog. Ruim honderd volken stierven.

Uit het onderzoek van de AID en TNO kwam vast te staan dat er een hoog gehalte aan Parathion-methyl in het stuifmeel in de bijenkasten aanwezig was. De taak van de onderzoekers van de Ambrosiushoeve was om te bepalen wat voor stuifmeel het was. Uit dit onderzoek kwam vast te staan dat het om wilg of skimmia ging, beide kwamen in de kasten voor. De hoofdschuldige was moeilijk te vinden. Het skimmiastuifmeel was de veroorzaker.

Intussen had de AID niet stil gezeten en had al wat bloemen verzameld bij kwekers in de buurt van de bijenstanden waar sterfte was opgetreden. Nu vast stond dat de veroorzaker bij een skimmiateler gezocht moest worden, kon men verder met het onderzoek. Dit liep positief uit en de dader werd gevonden. Na een gesprek met de kweker en een test met het middel 'Condor' uit de bestrijdingsmiddelenkast bij de kweker had men zekerheid.

Volgens AID-voorlichter R. Scholten heeft de boomkweker uit Rijsbergen het middel 'Condor' in strijd met de wettelijke gebruiksvoorschriften toegepast. De kweker heeft het middel in de skimmia-containerteelt in de kas gebruikt. Volgens de kweker na telefonisch overleg met de vertegenwoordiger van het middel.

Gebruik van 'Condor'

Het middel heeft een veiligheidstermijn van drie weken. Het mag toegepast worden in de buitenteelt op niet-bloeiende gewassen tegen insecten. Het middel mag in het najaar in de grond (grasland) tegen emelten en andere bodeminsecten gebruikt worden. De kweker heeft in januari zijn skimmia gespoten met

het middel, met een zwaardere dosering dan op het etiket staat en daarna met water ingespoeld. Tegen de verwachting in bleek het middel na tien weken (31 maart) nog niet te zijn uitgewerkt. Op 31 maart, een zeer mooie dag, vlogen de bijen in grote aantallen op de skimmia. De teler had de laatste jaren geen bijen bij zijn skimmia's laten zetten omdat er genoeg imkers in de buurt wonen. Overdag gaan de kassen open en kunnen de bijen ongestoord de kas in- en uitvliegen. Toen er sprake was van bijensterfte en de coördinaten getrokken waren, had de betreffende kweker al een bang vermoeden (dat zei hij in een gesprek met de voorzitters van de beide imkersorganisaties) na de bekendmaking. De schade is intussen door de verzekering uitbetaald.

Er komt een bijeenkomst van de AID, de fabrikant, de Ambrosiushoeve, en de Planteziektenkundige Dienst in Wageningen om ervaringen uit te wisselen en zo te proberen dit soort rampen te voorkomen.

Het staat vast dat het middel volgens het etiket niet gebruikt mag worden in de binnenteelt, op bloeiende gewassen en in de grond in het voorjaar.

Het blijft een raadsel hoe de werkzame stof na zo'n lange tijd nog niet afgebroken was. Volgens de fabrikant AgrEvo draagt zij geen verantwoordelijkheid bij een onjuiste toepassing van een middel. Het middel is gebruikt in strijd met wat er op het etiket staat.

Volgens de heer R. Scholten (AID) zal de rechter moeten uitmaken wie verantwoordelijk is voor de schade die de imkers in Zundert en Rijsbergen hebben geleden. In het voorjaar zal moeten blijken wat de werkelijke schade is. De aardbeientelers zullen in het voorjaar weer bijenvolken voor hun teelt nodig hebben. De imkers zullen met nieuwe volken moeten beginnen, na jaren selectiewerk zijn hun eigen volken weg.

En deze schade is niet te verhalen.

(vervolg op artikel in bijen 3(6): 176-177 (1994))